

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»**

освітньо-професійна програма «Туризм і рекреація»
спеціальність 242 Туризм і рекреація
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Бегей Ігор Іванович,

Електронна пошта *begej@i.ua*

Телефон +38 0676767976

Професор кафедри гуманітарної освіти Львівського національного університету природокористування, д. політ. н., доцент кафедри суспільних наук. Читає курси: «Філософія», «Історія політичних та правових вчень». Коло наукових інтересів – історія та теорія політичних і правових вчень, української «лівиці», конституційного процесу, міжнаціональних відносин, персоналії, лідери. Стаж науково-педагогічної роботи у закладах вищої освіти – 24 роки.

Відмінник освіти України. Нагороджений грамотою Міністерства освіти і науки України. Член Національної спілки журналістів України. Нагороджений почесним знаком Національної спілки журналістів України («Золоте перо»). Дійсний член-засновник Українського філософсько-економічного наукового товариства. Член-кореспондент Української академії політичних наук.

Автор близько 200 публікацій, з них понад 100 наукових і навчально-методичного характеру, зокрема: 2 із них відображені у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science, 11 монографічних видань, 7 посібників/підручників.

Дуцяк Ігор Зенонович:

Посада: професор кафедри гуманітарної освіти Львівського національного університету природокористування. Науковий ступінь: д. філос. н., Звання: професор.

Викладач з 25-річним педагогічним досвідом.

Автор близько 100 наукових та навчально-методичних праць, зокрема: 12 статей, опублікованих у журналах, які індексуються в бібліографічній і реферативній базі даних Scopus; монографії «Теоретичні засади логіки» (2002), «Методи формування гіпотез» (2006), підручники «Логіка» (2010), «Методологія наукових досліджень: факт, гіпотеза, теорія» (2020).

Головні напрями наукового пошуку: логіка, філософська онтологія, взаємодія етнічних спільнот.

Галузь знань: 24. Сфера обслуговування
Спеціальність: 242. Туризм і рекреація
Освітньо-професійна програма «Туризм і рекреація»
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 1 семестр
Компонент освітньої програми: обов'язкова
Мова викладання: українська

Опис дисципліни

Філософія є однією з базових дисциплін у соціально-гуманитарній підготовці студентів вищих навчальних закладів України. Її вивчення дозволяє студентам – майбутнім фахівцям і представникам суспільної еліти – оволодіти знаннями та навиками теоретичного осмислення визначальних аспектів і закономірностей життєдіяльності людини у відношеннях до природи, суспільства, історії, економіки, науки, техніки, досягнути найбільш загальні основи буття світу та людини, свідомості, пізнання, цінностей, глобальних проблем сучасної епохи. Філософія покликана надати людині базові орієнтири життєвого самовизначення, окреслюючи та досліджуючи різноманітні сфери реальності. Філософія дозволяє людині ствердитися в світі як високоморальній, емоційно чуйній, толерантній, відкритій до діалогу, розумній істоті. Філософія виступає загалом як теоретична форма світогляду; форма узагальненого знання; наука про найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства, людського пізнання; як наука всіх наук; наука про найбільш важливі правила і закони людського мислення і пізнання; всезагальна методологія буд-якого пізнання, зокрема, наукового; наставниця життя, вчення про шляхи людського духовного розвитку, самовдосконалення, фундаментальні особливості людського буття, становлення власне людини.

Програма дисципліни «Філософія» відноситься до дисциплін загальноосвітньої підготовки та складена відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: освітня компонента «Філософія» є складовою частиною циклу загальноосвітньої підготовки для здобувачів освітньо-професійної програми «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вивчення дисципліни передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Історія України» «Правознавство», «Іноземна мова», «Українська мова за професійним спрямуванням».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Предметом навчальної дисципліни є: найбільш загальні засади суцього (буття — небуття, простір — час, причинність, сенс людського існування, істина, добро, свобода тощо), з яких «конструюється» світ. При цьому філософія намагається звести всі ці різноманітні загальності до одного принципу — Бога, матерії тощо, пояснювати їх, виходячи із цього принципу. Філософія передбачає здатність підноситись до всезагального. Вона є певною настановою на всезагальне. Філософія є система фундаментальних історично змінюваних ідей, які теоретично

пояснюють ставлення людини до світу в його цілісності та орієнтують людей в їх соціальних діях.

Метою викладання навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти у напрямку розв'язання задач ефективної діяльності в вітчизняному суспільстві та державі, котрі вимагають вивчення та розуміння засад, форм та методів функціонування різних суспільних інститутів і процесів (держава, право, культура, релігія, церква, наука, освіта, економіка, національна та громадянська свідомість, міжнародні відносини, інформація, знання, особистість тощо) у їх нерозривному зв'язку з природними процесами.

Основними завданнями освітньої компоненти «Філософія» є формування у студентської молоді знань та уявлень про формування україноцентричної свідомості, національно-державницького світогляду, навиків критичного осмислення наявних знань та інформації, вміння співставляти різні підходи до вирішення тих чи інших проблем особистого та суспільного життя й діяльності, вироблення навиків понятійно-категоріального осмислення дійсності і на основі цього пропонувати власну життєву позицію щодо різних питань і проблем.

Структура курсу

Години аудиторних занять (лек./семінар.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Філософія як загальносвітоглядна галузь знань.	Знати засади та механізми виникнення формування філософського знання, його структуру та функції. Розуміти сутність світогляду, різних його історичних типів та механізми взаємодії між ними, основні типи виявів відношення людини до світу.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
2/2	Філософії Давнього Світу	Знати специфіку виникнення, піднесення та занепаду філософських систем Стародавнього Сходу та античності. Вміти пояснити механізми функціонування цих філософських систем в умовах давніх східних та античних типів суспільства та культури.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
2/2	Філософія Середньовіччя і Відродження.	Знати особливості середньовічного та ренесансного типів філософування, механізми взаємодії між ними та їх впливу на світові культурні, економічні, релігійні процеси.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.

2/2	Філософія Нового часу.	Знати засади формування філософії та науки в добу Нового часу, визначальні риси і проблеми напрямів філософії цієї доби, специфіки їх функціонування в різних регіонах Європи. Розуміти внесок філософії доби Просвітництва в систематизацію та поширення філософських знань.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
2/2	Німецька класична філософія.	Знати засади та джерела формування даної філософської системи, базові поняття і категорії філософії, запропоновані її представниками (І. Кант, Й. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. Гегель), вміти пояснити конструктивну та деструктивну їхню роль в філософських, наукових та суспільно-політичних процесах XIX-XX ст.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
2/2	Філософія Руси-України і козацько-гетьманської доби.	Знати підстави та механізми становлення і розвитку філософської думки в зазначені періоди. Розуміти шляхи становлення якісно нової філософії в XVII-XVIII ст., котра переросла в самостійну сферу теоретичної діяльності, відповідної надбаням західноєвропейської філософської традиції, гуманістичний характер філософських пошуків Г.С. Сковороди, котрі мають життєву силу і значення для вітчизняного модерну та сьогодення.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
2/2	Модерна філософія України.	Знати методику та методологію становлення просвітницької та романтичної філософії в Україні. Розуміти витоки та шляхи формування фахової філософії і її різновидів.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Діаспорна і сучасна філософія України.	Знати та вміти пояснити специфіку функціонування і розвитку філософського знання в радянській Україні, емігрантському середовищі та в умовах становлення незалежної	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.

		Української держави та її впливу на обґрунтування засад побудови сучасних української нації та громадянського суспільства.	
0/2	Онтологія (філософське вчення про буття).	Знання специфіки загальнонаукового та філософського осмислення буття, сутності основних форм буття та особливості їхнього функціонування в певних просторово-часових умовах.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Гносеологія (теорія наукового пізнання).	Знання та розуміння сутності знання і пізнання та їх співвідношення між собою. Знайомство з методикою та методологією побудови і використання різних моделей пізнання, критеріїв визначення істинності знань, особливостей побудови наукового пізнання та істинності наукового знання, сильних та слабких сторін провідних теоретичних та емпіричних методів наукового пізнання.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Проблема свідомості і цінностей у філософії.	Знання специфіки уявлень про природу свідомості та цінностей в різні історичні епохи. Вміти пояснити принципи, форми, структуру та методи побудови свідомості, охарактеризувати співвідношення і взаємозв'язок свідомості та мови. Розкриття природи функціонування цінностей, механізмів формування різних типів ціннісних орієнтацій.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Соціальна філософія.	Знання принципів та механізмів вивчення соціального у філософії, суспільних цілей, ідеалів, соціальних процесів. Вміння аналізувати природу різних типів суспільств та засади їхнього філософського осмислення.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Суспільство: сутність і особливості пізнання.	Знати засади, сутність побудови суспільства, особливості виникнення та розвитку нації і суспільства на різних етапах функціонування держави та	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових

		суспільства: реформ, демократизації, застою та повернення до консервативних форм життєдіяльності. Розуміння механізмів становлення нового в суспільстві та шляхів досягнення його носіями поставлених цілей. Вміти пояснити специфіку філософського та соціологічного пізнання суспільства.	завдань індивідуально та в групі.
0/2	Філософська антропология.	Знати засади, механізми та форми формування людини, індивіда, індивідуальності та особистості людини, сильні та слабкі сторони концепцій антропогенезу людини. Вміння послуговуватись напрацюваннями різних методологічних підходів щодо побудови сенсу життя людини для власної самореалізації в вітчизняному суспільстві і державі.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.
0/2	Релігійна філософія як складова духовної культури.	Знати сутнісні риси та проблемну сферу пошуків релігійної філософії. Вміти розкрити суть підходів до пояснення природи релігії, спільні та відмінні риси осмислення буття Бога в філософській та релігійній інтерпретації. Володіння знаннями про атрибутивні ознаки, основні елементи та структуру релігії.	Доповіді, повідомлення, реферати, вирішення конкретних пошукових завдань індивідуально та в групі.

Навчальний контент

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОПШ	Програмні компоненти
Інтегральна компетентність	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
K02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу

	і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
K03	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
K04	Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.
K09	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
K12	Навички міжособистісної взаємодії.
ПР02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
ПР14	Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
ПР15	Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.
ПР16	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.
ПР19	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.
ПР20	Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

Літературні джерела

Базові

1. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник: 1 частина: Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії; 2 частина: Релігієзнавство, етика та естетика, логіка. Львів: Новий світ-2000, 2011. 647 с.
2. Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Вид. 3-є, стереотипне. Київ: Академвидав, 2009. 592 с.
3. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи : навч. посібник за ред. Г. І. Волинки. Київ : Каравела, 2009. 368 с.
4. Андрущенко В., Волинка Г., Мозгова Н. Філософія: Природа, проблематика, класичні розділи: Хрестоматія. Навчальний посібник. За ред. Г. Волинки. Київ: Каравела, 2012. 464 с.
5. Волинка Г. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2011. 368с.
6. Надольний І. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2011. 455 с.
7. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 640 с.
8. Філософія. Хрестоматія (від витоків до сьогодення): Навчальний посібник. За ред. Л. Губерського. Київ: Кондор, 2012. 621 с.
9. Щерба С. Філософія: Підручник. Видання 5-е. Київ: Кондор, 2011. 548 с.
10. Філософія: підруч. для студ. вищ. навч. закл.. за ред. Л.В. Губерського.. Харків: Фоліо, 2013. 509 с.

Допоміжні

1. Бебик В. М. Тисячолітня Україна: доісторичні цивілізації та глобальні релігійно-політичні доктрини : навч.-метод. посібник. Київ ; Ужгород, 2012. 280 с.
2. Бегей І. І. Юліан Бачинський: соціал-демократ і державник. К.іів: Основні цінності, 2001.

3. Гелей С. Д. Василь Кучабський: від національної ідеї до державності. Українська консервативна політична думка першої половини ХХ ст. та її вклад в історичну науку. Львів : Вид-во «Коопосвіта» Львівської комерційної академії, 1998. 531 с.
4. Донцов Д. Твори. Львів : Кальварія, 2001. Т. 1 : Геополітичні та ідеологічні праці.
5. Зелена О. Суспільно-політичні погляди Осипа Назарука. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. 174 с.
6. Касьян В. І. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів : навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 347 с.
7. Кремень В., Ільїн В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ: Книга, 2005. 528 с.
8. Лисий В. Діалектика : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 480 с.
9. Орлик П. Конституція, маніфести та літературна спадщина. Київ : МАУП, 2006.
10. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу. Хрестоматія. Львів: видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 538 с.
11. Попович М. Червоне століття. Київ : АртЕК, 2007. 888 с.
12. Скринник М. А. Наративні практики української ідентичності: доба Романтизму : монографія. Львів : Каменяр, 2007. 367 с.
13. Філософія. Хрестоматія (від витоків до сьогодення): Навчальний посібник. За ред. Л. Губерського. Київ: Кондор, 2012. 621 с.
14. Черній А. Філософія: Навчальний посібник для самостійної роботи. Київ: Кондор, 2011. 392 с.
15. Філософська думка західної української діаспори ХХ ст.: ідеї та постаті. Київ: Наукова думка, 2018.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Бібліотечно-інформаційні ресурси — книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2; тел. 274-43-72.
- Львівська обласна наукова бібліотека, проспект Шевченка, 13; тел. 274-02-26.
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. І. Франка, метод. відділ, вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41.
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а; тел. 272-05-81.

Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

- <http://pidruchniki.ws/filosofiya/>
- <http://ukrkniha.org.ua/>
- <http://textbooks.net.ua/content/category/39/72/45/>
- <http://westudents.com.ua/predmet/34-f%D1%96losof%D1%96ya.html>
- <https://stud.com.ua/filosofiya/>

Політика оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента “Філософія” виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до **Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування.**

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	не зараховано
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

Методи контролю та оцінювання.

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей здобувачів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (письмове опитування, підготовка різних відповідей, рефератів, підготовка презентацій; написання та опублікування тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка (проведення опитування, здійснення моделювання ситуацій, складання моделей, виконання практичного завдання, аналіз виробничої інформації і т. д.).

4. Стандартизований контроль (тести, письмовий екзамен).

5. Самоконтроль (самооцінка здобувача вищої освіти якості засвоєного навчального матеріалу з освітнього компонента в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

6. Самооцінка (передбачає критичне ставлення здобувача до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів).

Види контролю: поточний контроль, проміжний контроль та екзамен.

Академічна політика освітнього компонента.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайнформаті за погодженням із деканом і лектором. Усі види робіт з освітнього компонента необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Організація та проведення навчального процесу в університеті регулюється **Положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті природокористування.**

Здобувачі, які пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка консультацій викладача. Роботи, які здаються і захищаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання проміжних модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Процедура відпрацювання пропущених занять регулюється **Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять.**

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Здобувачам варто бути толерантними, поважати чужу думку. Заперечення необхідно формулювати в коректній формі. Не допускаються підказування і списування під час здачі самостійних робіт і проміжного контролю, копіювання вирішених завдань іншими особами. Мобільні пристрої під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача. Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі **Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування.**

Пріоритетними у діяльності ЛНУП є заходи щодо запобігання, виявлення та усунення або мінімізації корупційних ризиків, які встановлює **Антикорупційна програма Львівського національного університету природокористування.**

Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. В університеті діє чітка процедура антиплагіатної перевірки, що регулюється **Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті природокористування за допомогою антиплагіатної інтернет системи (програмно-обчислювального комплексу) StrikePlagiarism.**

Епідемія коронавірусу та російсько-українська війна стали випробуванням для освіти, тому під час навчання активно проводиться дистанційне навчання з використанням різноманітних платформ для виготовлення цифрового навчального контенту та онлайн взаємодії. Зокрема: Платформа Moodle, Платформа Google Classroom, Zoom, Skype, Viber. Політика щодо умов організації освітнього процесу в умовах пандемії регулюється **Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в умовах пандемії, зумовленої COVID-19 у Львівському національному університеті природокористування.**

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) Тематика та зміст практичних робіт;
- 3) Тематика та методичні рекомендації до проведення занять;
- 4) Завдання для підсумкової роботи, питання на іспит;
- 5) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП (<https://moodle.lnup.edu.ua/>).